

Onderwerp Evaluatie Armoedebeleid 2006 - 2009

e-mail:
szw@sozawe.groningen
.nl

Aan de leden van de raad
van de gemeente Groningen
te
Groningen

Telefoon (050) 367 52 15 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk D&A Beleid/MO/SZ 09.2087696

Datum 19 NOV 2009 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte dames en heren,

Hierbij bieden wij u de evaluatie van het armoedebeleid 2006 – 2009 aan.

Groningen wil een sterke en sociale stad zijn, waarin alle Stadgers actief deelnemen aan de samenleving. Dat gaat niet voor iedereen vanzelf. Omdat we willen dat iedereen écht meedoet, zetten we stevig in op werk: het beste middel tegen armoede en sociale uitsluiting. Als betaald werk (nog) niet haalbaar is, proberen we door inzet van vrijwilligerswerk en maatschappelijke activiteiten zoveel mogelijk mensen actief bij de samenleving te betrekken. Aanvullend hierop hebben we de afgelopen jaren actief gewerkt aan de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in onze stad.

Armoede is in onze visie méér dan een tekort aan geld alleen. Het gaat om een combinatie van problemen (langdurig laag inkomen, niet of onvoldoende kunnen meedoen in de samenleving, slechte gezondheid, enzovoort) die leidt tot een gebrek aan perspectief. Wij vinden dat iedere Stadger erbij hoort en mee moet kunnen doen, en spannen ons in om iedereen perspectief te bieden.

Stevig inzet in vier richtingen

Eind 2006 hebben we ons armoedebeleid in de nota 'Uitsluiting Uitgesloten' vastgelegd. We stelden daarin drie richtingen centraal: optimaliseren van het gebruik van inkomensondersteunende maatregelen, intensiveren van de schuldhulpverlening en de contacten leggen met partners die samen de strijd tegen armoede willen aanbinden. De vierde richting was al ingeslagen vooruitlopend op 'Uitsluiting uitgesloten': uitbreiding van de voorzieningen.

Eerder hebben wij gezegd dat we uw raad in december 2009 de evaluatie van het gehele armoedebeleid voorleggen. Dat doen we met deze brief en enkele bijlagen.

In bijlage één treft u de evaluatie van de nota 'Uitsluiting Uitgesloten' aan. Daarnaast bieden we uw raad het rapport 'Ongebruikte rechten' aan (bijlage twee). Dit gaat over de uitkomsten van het onderzoek naar de aard en omvang van het niet-gebruik van regelingen door minima in de stad Groningen. Bovendien leggen we uw raad de Armoedemonitor (bijlage drie) voor. Deze eerste beleidsmonitor armoede maakt trends zichtbaar over huishoudens met een minimuminkomen en hun gebruik van inkomensondersteunende regelingen. Beide onderzoeken zijn uitgevoerd door Bureau Onderzoek en Statistiek van de Gemeente Groningen.

In deze brief geven we in hoofdlijnen aan hoe we de armoedebestrijding ter hand hebben genomen, gaan we in op de vraag wat de opbrengsten zijn van het armoedebeleid 2006 – 2009 en kijken we naar de toekomst.

1 Uitbreiding inkomensvoorzieningen

De afgelopen jaren is het pakket inkomensondersteunende voorzieningen langs verschillende wegen uitgebreid. In augustus 2006 is een aantal eerder genomen bezuinigingen op de bijzondere bijstand teruggedraaid. In 2006, 2007 en 2009 is een uitkering voor chronisch zieken, ouderen en gehandicapten verstrekt. De witgoedregeling is in 2007 ingevoerd. De regeling voor computers voor kinderen uit minimagezinnen is er gekomen en het 'maatjesproject' 'T win draait. Het pakket van de Stadspas is uitgebreid, evenals het voorzieningenpakket van de collectieve ziektekostenverzekering, zonder dat de premie daarvoor is verhoogd. Ook zijn in 2007 de stichting Leergeld en het Jeugdspoortfonds in Groningen actief geworden met ondersteuning van de gemeente.

2 Optimaliseren gebruik inkomensondersteunende regelingen

In het rapport 'Ongebruikte rechten' constateren de onderzoekers dat de informatie toegankelijk, duidelijk en begrijpelijk moet zijn. Vooral persoonlijk contact wordt door minima hoog aangeslagen, maar ook is er veel waardering voor de communicatie via brieven, folders, telefoon en internet. Wij onderschrijven de constatering van de onderzoekers en in onze optiek hebben we de afgelopen jaren stappen gezet in de goede richting.

Er is, als onderdeel van de gemeentelijke website, een pagina Werk en Inkomen, met informatie over alle gemeentelijke en niet-gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen, zoals de bijzondere bijstand of de langdurigheidstoeslag. Deze website is geactualiseerd en overzichtelijker gemaakt.

Daarnaast hebben we in 2009 de website Groningen.rechttopbijstand.nl gelanceerd. Via deze website kunnen burgers en medewerkers van organisaties informatie krijgen over gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen en wie er recht op heeft. We hebben een periodieke digitale Nieuwsbrief Armoedepact ontwikkeld, waarin we medewerkers van maatschappelijke organisaties op de hoogte houden van regelingen en voorzieningen voor minima. Ook informeren we medewerkers van organisaties over regelingen in de workshops, die we tweemaal per jaar voor hen organiseren.

Verder zijn wij al lange tijd bezig om al onze communicatie-uitingen op een zo begrijpelijk mogelijke wijze aan te bieden aan de burger in onze stad. Dat doen we onder andere door brieven, beschikkingen en folders te (her)schrijven op B1 niveau: eenvoudig Nederlands dat iedereen kan begrijpen (zo'n 95% van de bevolking).

Tot slot is in oktober 2009 ons klantcontactcentrum van start gegaan. In dit centrum worden klanten telefonisch door getrainde, professionele medewerkers geholpen. Tegelijkertijd hebben we onze telefonische bereikbaarheid verbeterd. Voortaan is de dienst SOZawe zowel in de ochtenduren als in de middaguren telefonisch voor klanten bereikbaar.

3 Intensivering schuldhulpverlening

De toenemende schuldproblematiek onder burgers vinden we een zorgelijke ontwikkeling. We hebben de afgelopen jaren de schuldhulpverlening geïntensiveerd. Maatregelen op velerlei gebied, preventie- en voorlichtingsactiviteiten, de uitvoering van (preventief) budgetbeheer en de verbetering van de kwaliteit en effectiviteit van schuldhulpverlening, hebben ertoe geleid dat meer mensen met schuldproblemen onze hulp hebben gezocht en dat we meer mensen daadwerkelijk hulp hebben kunnen bieden.

Specifiek gericht op jongeren hebben we gastlessen gegeven aan MBO instellingen over omgaan met geld en het voorkomen van schulden. Samen met het Noorderpoortcollege hebben we de campagne 'Jouw schuld = jouw schuld' opgezet. Met deze campagne wilden we jongeren bewust maken van hun financiële gedrag en ze erop wijzen tijdig hulp te zoeken. Aan de basisscholen in de stad hebben we het lesprogramma 'de Klasse!kas' aangeboden.

4 Samenwerking met maatschappelijke organisaties

Het gezamenlijk aanpakken van het probleem van de armoede in Groningen is geconcretiseerd in een groot aantal afspraken met maatschappelijke organisaties die in september 2007 formeel bekrachtigd zijn in het 'Groninger Armoedepact'. De evaluatie van dit pact is, samen met de nieuwe afspraken, in oktober 2008 aan uw raad gepresenteerd.

Wat heeft het Armoedebeleid opgeleverd?

Uit de evaluatie van Uitsluiting Uitgesloten blijkt dat we afgelopen jaren veel hebben gedaan om samen met onze partners uit het armoedepact armoede en sociale uitsluiting in onze stad te bestrijden. Harde cijfers over de opbrengsten van het Armoedebeleid zijn echter moeilijk te geven. Waar het kan, presenteren we concrete cijfers en resultaten in het rapport 'Ongebruikte rechten' en de Armoedemonitor. We zoomen hieronder in op de kwalitatieve resultaten van ons armoedebeleid.

Armoede licht gedaald

Uit de cijfers blijkt dat er iets minder armoede is in de stad dan voorgaande jaren. In de eerste neerslag van de armoedemonitor worden de jaren 2006 en 2008 met elkaar vergeleken. Uit de monitor blijkt dat het aantal minima in onze stad, ondanks de recessie, sinds 2006 is afgenomen. Het percentage minima is licht gedaald van 14 naar 13 procent. Het aantal minima in de krachtwijken is sinds 2006 ook afgenomen.

Maatschappelijke organisaties werken meer samen

Maatschappelijke instellingen die werken met dezelfde doelgroepen of dezelfde thema's geven aan dat de samenwerking is geïntensiveerd¹. Er zijn verbindingen gelegd en er wordt meer naar elkaar (door)verwezen. We zien dit bijvoorbeeld tussen de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) en Humanitas (project Thuisadministratie).

Meer mensen (kinderen) doen mee

We hebben afgelopen jaren instellingen gesubsidieerd die een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van kinderen die in armoedesituaties verkeren. De Stichting Leergeld

¹ We hebben voor de evaluatie van de nota 'Uitsluiting Uitgesloten' een aantal instellingen in de stad geïnterviewd over hoe zij aankijken tegen het armoedebeleid van de afgelopen jaren. De vraaggesprekken zijn afgenomen door Bureau Onderzoek van de gemeente Groningen.

en het Jeugdsportfonds zijn in 2007 gestart. Sindsdien zien we een sterke toename van de aanvragen. Hierdoor blijven minder kinderen die opgroeien in een achterstandssituatie aan de zijlijn staan. Overigens geven deze instellingen aan dat de hulpvraag als gevolg van de economische recessie groeit, terwijl het steeds moeilijker wordt sponsors binnen te halen.

Participatie neemt toe

Maatschappelijke instellingen komen in contact met groepen burgers die in een achterstandssituatie verkeren en die niet 'Meedoen' aan de samenleving. Gunstig is de ontwikkeling dat meer kwetsbare burgers de eerste stappen hebben gezet om deel te nemen aan kleinschalige projecten op het terrein van participatie. We zien dit bijvoorbeeld bij de Voedselbank of bij het project 'Sportief Perspectief' van voetbalvereniging GVAV Rapiditas.

Conclusie: we zijn op de goede weg

Concluderend zijn wij van mening dat de intensivering van de armoedebestrijding die de afgelopen jaren is ingezet, succesvol is geweest. Niet in de zin dat we de armoede uit Groningen verdreven hebben. Wel in de zin dat we binnen onze mogelijkheden forse stappen vooruit gezet hebben. De schulphulpverlening ligt in Groningen op hoog peil, de inkomensondersteunende voorzieningen zijn uitgebreid en de samenwerking met andere betrokkenen heeft ertoe geleid dat men elkaar uitstekend weet te vinden en die heeft ook voor opmerkelijke projecten gezorgd.

Ook bij het optimaliseren van het gebruik van de inkomstenondersteunende regelingen hebben we vooruitgang geboekt. Tegelijkertijd moeten we constateren dat er op dit vlak nog het nodige verbeterd kan en moet worden.

Financiën 2010

Voor de uitvoering van het Armoedepact is in 2007 € 660.000,- beschikbaar gesteld. In 2007 en 2008 is hiervan € 250.000,- uitgegeven, zodat op 1 januari 2009 nog € 410.000,- beschikbaar was. In 2009 hebben we een bedrag van ongeveer € 235.000,- uitgegeven of gaan we nog uitgeven (zie evaluatie Uitsluiting Uitgesloten, bijlage Armoedepact).

In 2010 willen we de volgende lopende zaken nog financieren:

- Garantiefonds Stichting Leergeld en Jeugdsportfonds ²	€ 25.000,-
- Project Thuisadministratie Humanitas	€ 25.000,-
- project Sportief Perspectief (GVAV)	€ 25.000,-
- continueren nieuwsbrief, workshops, website rechttopbijstand.nl	<u>€ 35.000,- +</u>
	€ 110.000,-

² Het garantiefonds van Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds, het project Thuisadministratie van Humanitas en GVAV (de uitrol van het project Sportief Perspectief) lopen in 2010 nog door. Oorspronkelijk hadden wij voor deze projecten in totaal € 125.000,- gereserveerd in de begroting van Uitsluiting Uitgesloten. Daarvan is in 2009 € 50.000 uitgegeven. Wij hebben deze instellingen toegezegd dat het restant van € 75.000,- meegenomen wordt naar 2010.

Voor nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld een bijdrage in de aanschaf van een nieuwe vrachtwagen voor de Voedselbank en het vervaardigen van filmpjes (om het niet-gebruik tegen te gaan) willen we € 40.000, - reserveren.

In de Zomerbrief 2009 is van het restant van de Armoedepactmiddelen een bedrag van € 100.000, - als rekeningresultaat 2009 ten bate van het concern gepresenteerd. We stellen nu voor daarvan € 75.000, - alsnog in te zetten voor dekking van bovenstaande uitgaven in 2010. Hiermee leggen we een voorbeslag op het rekeningresultaat 2009.

Hoe gaan we verder?

Na de terugblik op de afgelopen jaren is het tijd om vooruit te kijken. Hoe zien wij de toekomst van de Groningse armoedebestrijding?

Voor een deel is het antwoord op deze vraag afhankelijk van de financiële mogelijkheden. Daarop nemen wij nu geen voorschot. Het armoedebeleid is voor 2010 financieel gedekt. Wat er daarna gaat gebeuren aan inkrimping of uitbreiding van de voorzieningen, is een vraag die volgend jaar beantwoord moet worden.

Voor een ander deel van het antwoord willen we gebruik maken van de inzichten die naar voren gebracht worden tijdens de armoedeconferentie op 30 november 2009. Daar willen we graag met de betrokken instellingen, professionals, politici en belangengroeperingen van gedachten willen wisselen over de toekomst van het armoedebeleid in Groningen.

Op basis van de evaluatiegesprekken en het onderzoek 'Ongebruikte rechten' kunnen we op twee punten al wel een lijn naar de toekomst doortrekken.

Uit het onderzoek concluderen we dat er nog te veel mensen zijn die geen gebruik maken van de voorzieningen en regelingen die er voor hen zijn. Wij vinden dit zorgelijk en willen hieraan hard blijven werken. Het onderzoek laat zien dat het automatisch toekennen van regelingen en het vereenvoudigen van aanvraagprocedures sterk bijdragen aan het terugdringen van het niet-gebruik. Daarmee gaan we verder aan de slag. Waar het kan, indien wetgeving en privacyregels dit toelaten, kennen we regelingen pro-actief en automatisch toe. Dit hebben we bijvoorbeeld gedaan bij de eindejaarsuitkering 2008 en de eenmalige uitkering voor chronisch zieken, ouderen en gehandicapten, en dit gaan we waar mogelijk ook bij andere regelingen inzetten. Ook met het vereenvoudigen van onze aanvraagprocedures zijn we bezig en gaan we door. Zo vragen we gegevens éénmalig op en verzoeken we alleen die bewijsstukken te overleggen die echt noodzakelijk zijn en die we niet uit andere gegevensbronnen kunnen halen. Ook de invoering van een nieuwe werkwijze bij de dienst SOZAWE: het klantmanagement, zal hieraan bijdragen. De klantmanager wordt in de toekomst het centrale aanspreekpunt voor de klant en moet in contacten met de klant éénduidig en begrijpelijk communiceren en pro-actief wijzen op alle regelingen, waarop de klant recht heeft.

Een tweede aspect waarmee we aan de slag gaan, is de conclusie van maatschappelijke instellingen dat de lijnen met de gemeente om armoede en sociale uitsluiting breed en structureel aan te pakken kort en stevig moeten zijn. Er is behoefte aan een gezamenlijk overleg waarin gemeente en maatschappelijke instellingen participeren. In november 2009 starten we samen met de betrokken instellingen het Platform Armoedebeleid. Een

dergelijk platform is zinvol voor informatie-uitwisseling, afstemming en de interactieve ontwikkeling van beleid.

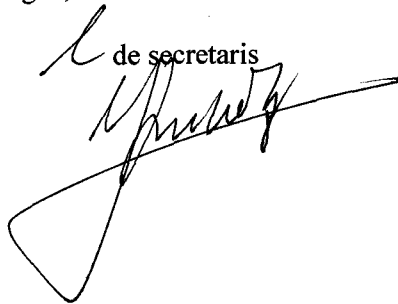
Wij hopen u hiermee van voldoende informatie te hebben voorzien.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

de secretaris

A handwritten signature in black ink, featuring a prominent loop at the top and a long, sweeping horizontal stroke at the bottom.